

**Відділення дошкільної і
початкової освіти**

Міністерство освіти і науки України
Черкаська обласна рада

Управління освіти і науки Черкаської обласної державної адміністрації
Комунальний заклад «Уманський гуманітарно-педагогічний фаховий коледж
ім. Т. Г. Шевченка Черкаської обласної ради»

Відділення дошкільної і початкової освіти

Управління освіти та гуманітарної політики Уманської міської ради
Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка
Факультет дошкільної, початкової освіти і мистецтв

Я. А. КОМЕНСЬКИЙ – ФУНДАТОР НАУКОВОЇ ПЕДАГОГІКИ
(з нагоди 430-річчя від дня народження видатного педагога)

Матеріали VII Всеукраїнської науково-практичної
онлайн-конференції з міжнародною участю
10-11 листопада 2022 року

**YA. A. KOMENSKYI IS THE FOUNDER OF
SCIENTIFIC PEDAGOGICS**

(dedicated to the 430th anniversary of an outstanding teacher's birth)
Proceedings of the Seventh All-Ukrainian Scientific and Practical
Online-Conference With International Participation
November, 10-11, 2022

УМАНЬ
ВПЦ «Візаві»
2022 рік

Міністерство освіти і науки України
Черкаська обласна рада
Управління освіти і науки Черкаської обласної державної адміністрації
Комунальний заклад «Уманський гуманітарно-педагогічний фаховий
коледж ім. Т. Г. Шевченка Черкаської обласної ради»
Відділення дошкільної і початкової освіти
Управління освіти та гуманітарної політики Уманської міської ради
Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка
Факультет дошкільної, початкової освіти і мистецтв
Ministry of Education and Science of Ukraine
Cherkasy Regional Council
The Department of Education and Science of the Cherkasy Regional State
Administration
Municipal Institution «Uman Taras Shevchenko Professional College of
Education and Humanities of Cherkasy Regional Council»
The Department of Pre-school and Primary Education
Department of Education and Humanitarian Policy of the Uman City Council
National University «Chernihiv Collegium» named after T.H. Shevchenko
The Faculty of Preschool, Primary Education and Arts

Я. А. КОМЕНСЬКИЙ – ФУНДАТОР НАУКОВОЇ ПЕДАГОГІКИ,
(з нагоди 430-річчя від дня народження видатного педагога)

Матеріали VII Всеукраїнської науково-практичної
онлайн-конференції з міжнародною участю

10-11 листопада 2022 року

YA. A. KOMENSKYI IS THE FOUNDER OF SCIENTIFIC
PEDAGOGICS

(dedicated to the 430th anniversary of an outstanding teacher's birth)

Proceedings of the Seventh All-Ukrainian Scientific and Practical
Online-Conference With International Participation

November, 10-11, 2022

УМАНЬ
ВПЦ «Візаві»
2022 рік

УДК: 37.091.4

К63

Редакційна колегія:

Крамська З. М. – доктор філософії, в.о. директора коледжу, заступник директора з навчальної роботи, КЗ «Уманський гуманітарно-педагогічний фаховий коледж ім. Т. Г. Шевченка Черкаської обласної ради», викладач вищої кваліфікаційної категорії, викладач-методист

Зайченко І. В. – доктор педагогічних наук, професор, викладач, КЗ «Уманський гуманітарно-педагогічний фаховий коледж ім. Т. Г. Шевченка Черкаської обласної ради»

Стрілець С. І. – доктор педагогічних наук, професор, декан факультету дошкільної, початкової освіти і мистецтв, Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка

Білошкурський В. В. – заступник директора з соціально-гуманітарної та виховної роботи, викладач вищої кваліфікаційної категорії, викладач-методист, КЗ «Уманський гуманітарно-педагогічний фаховий коледж ім. Т. Г. Шевченка Черкаської обласної ради»

Троян Н. Д. – завідувач навчально-методичного кабінету, КЗ «Уманський гуманітарно-педагогічний фаховий коледж ім. Т. Г. Шевченка Черкаської обласної ради», викладач вищої кваліфікаційної категорії.

Любченко І. І. – кандидат педагогічних наук, голова циклової комісії педагогіки, психології та методик дошкільної освіти, КЗ «Уманський гуманітарно-педагогічний фаховий коледж ім. Т. Г. Шевченка Черкаської обласної ради», викладач вищої кваліфікаційної категорії, викладач-методист

Фещенко Г. В. – кандидат педагогічних наук, завідувач заочного відділення, КЗ «Уманський гуманітарно-педагогічний фаховий коледж ім. Т. Г. Шевченка Черкаської обласної ради», викладач вищої кваліфікаційної категорії, викладач-методист

Малишева Л. С. – кандидат педагогічних наук, голова циклової комісії педагогіки та методик початкової освіти, КЗ «Уманський гуманітарно-педагогічний фаховий коледж ім. Т. Г. Шевченка Черкаської обласної ради», викладач вищої кваліфікаційної категорії

Лебідь І. В. - доктор філософії, кандидат педагогічних наук, доцент, викладач іноземної мови, КЗ «Уманський гуманітарно-педагогічний фаховий коледж ім. Т. Г. Шевченка Черкаської обласної ради»

Поштарук Л. І. – завідувач відділення дошкільної і початкової освіти, КЗ «Уманський гуманітарно-педагогічний фаховий коледж ім. Т. Г. Шевченка Черкаської обласної ради», викладач вищої кваліфікаційної категорії, викладач-методист, магістр

Козак Н. Д. – голова циклової комісії образотворчого мистецтва та методик навчання, КЗ «Уманський гуманітарно-педагогічний фаховий коледж ім. Т. Г. Шевченка Черкаської обласної ради», викладач вищої кваліфікаційної категорії, викладач-методист

Я. А. Коменський – фундатор наукової педагогіки (з нагоди 430-річчя від дня народження видатного педагога): Матеріали VII Всеукраїнської науково-практичної онлайн-конференції з міжнародною участю, 10-11 листопада 2022 р. – Умань : ВПЦ «Візаві», 2022. – 294 с.

Трубавіна І. М., Чередниченко О. Ю., Недря К. М.....	139
Робота педагогічних парцівників ЗЗСО з внутрішньо переміщеними дітьми в умовах війни	
Фещенко Г. В.....	142
Освітня філософія Яна Амоса Коменського	
Фещенко Г. В., Амірбєсков П. Е.....	146
Значення педагогічної спадщини Я. А. Коменського для розвитку світової, у тому числі української педагогічної науки	
Фещенко Г. В., Голуб Д. М.....	151
Сучасність основних дидактичних принципів Яна Амоса Коменського	
Хорошев О. М.....	154
Григорій Сковорода як ідейний нащадок педагогічної системи Яна Амоса Коменського	
Чекан О. І.....	157
Наступність у корекційній роботі ЗДО та школи як один із сучасних векторів освіти дітей дошкільного віку	
Чекан О. І., Біличко В. А.....	158
Проблема мовленнєвої готовності дитини з порушенням мовлення до навчання в школі	
Чекан О. І., Дербай А., Довбня С.....	161
Роль та значення дисфонії у розвитку дитини	
Чекан О. І., Одошевська Є. С.....	163
Використання наочності для розвитку мовлення дітей із синдромом Дауна	
Чекан О. І., Паньків Е.....	166
Формування і розвиток особистості	
Чехратова О. А.....	168
Викладач-ментор закладу вищої освіти в умовах війни	
Ювковецька Ю. О.....	171
Нагальна проблематика студента і викладача під час війни	
Яковишин Р. Я., Piotr Sochacki.....	174
KONCEPCJE WYCHOWANIA DZIECI W TEORIACH I POGLĄDACH WYBITNYCH NAUKOWCÓW I PEDAGOGÓW	
Бабич О. О., Бабич Д. С., Семиволос Д. О.....	179
Ян Амос Коменський – основоположник сучасної педагогічної системи	
Барабаш В. І.....	183
Роль і значення творчості Яна Коменського в педагогіці	

соціального розвитку і самосвідомості, який дозволяє їй знаходити і обирати серед цінностей культури особистісні смисли, самостійно виконувати відповідну перетворювальну діяльність, свідомо і відповідально здійснювати саморегуляцію діяльності й поведінки [3].

Список використаних джерел:

1. Формування і розвиток особистості.
<https://osvita.ua/vnz/reports/pedagog/14319/>
2. Формування особистості вчителя в сучасних умовах
https://ipiend.gov.ua/wpcontent/uploads/2018/07/andruschenko_formuvannia.pdf
3. Тлумачення особистості в психології <https://uk.wikipedia.org/wiki/>.

ЧЕХРАТОВА Олена Андріївна,
доктор філософії (Освітні, педагогічні науки), викладач,
Харківський національний педагогічний університет
імені Г. С. Сковороди

(м. Харків, Україна)

ВИКЛАДАЧ-МЕНТОР ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ВІЙНИ

У студентоцентрованому навчанні на викладача покладені не тільки функції навчання і контролю. Сучасна система освіти передбачає, що педагог стає фасилітатором, консультантом і помічником для своїх студентів [5], ментором, який не може відсторонено спостерігати за освітнім процесом, а радиться з підопічними, дослухається до їхньої точки зору, бере до уваги освітньою мету здобувачів, їхні інтереси та побажання, допомагає у розвитку професійних і комунікативних компетентностей учасників процесу.

В умовах воєнного стану, особистісні характеристики викладача набувають ще більшого значення, адже можливість і бажання педагога підтримати, допомогти, співчувати, довіряти і неупереджено ставитися до здобувачів сприяють створенню позитивного освітнього середовища за умови постійної співпраці і взаємодопомоги. Складна ситуація в Україні змусила педагогів і студентів згуртуватися для підтримки одне одного і продовження спільної роботи.

Формат освітнього процесу змінився, студенти і викладачі працюються у різних умовах, деякі вимушені були покинути територію країни через загрозу життю, бойові дії та тимчасову окупацію окремих територій, а тому учасники освітнього процесу потребують допомоги і підтримки одне від одного, закладу освіти і держави [4, С. 746].

Особливо цінним є те, що викладач-фасилітатор і викладач-помічник під час воєнного стану намагається створити, на скільки це можливо, комфортне освітнє середовище, у якому можна відчувати взаємопідтримку, попросити про допомогу і обговорити питання, які турбують, навіть якщо вони не пов'язані з темою заняття або предметом. Таке середовище дозволяє відчувати причетність кожного до спільної справи, підтримує у складних життєвих обставинах, створює умови для розвитку життєвих компетентностей [1, С. 6].

Педагоги закладів вищої освіти усвідомлюють що робота у несприятливих умовах складна, потребує більше енергії і ресурсів, психологічний стан кожного заходиться у постійній напрузі, але потрібно мотивувати здобувачів до навчання, власним прикладом показувати, що воєнний стан – не причина полишати досягнення, кожна людина навчається ставити нові цілі, досягати їх, втілювати нові ідеї і концепції, продовжувати жити і піднімати економіку країни.

Викладачі і студенти зараз знаходяться в однаково складних умовах, стикаючись з проблемами технічного і ергономічного характеру (відсутність або обмежений доступ до засобів і матеріалів для навчання; обмежений доступ до інтернету; проблеми з облаштування комфортного місця навчання і роботи) [2, С. 34]. Тим не менш, саме викладач-ментор, його активність, впевненість і стійкість підтримує студентів і допомагає продовжувати освітню діяльність.

Ще однією важливою частиною підтримки молоді під час воєнного стану є формування медіаграмотності і аналіз особливостей медіаосвіти. Педагог-ментор повинен не тільки сам вміти аналізувати інформацію, знаходити офіційні джерела і достовірні дані, а й допомогти студентам у виборі таких

джерел для отримання лише перевірених даних і не розповсюдження фейків і паніки [4, С. 747]. Стресові умови роботи і навчання часто призводять до паніки, а тому саме викладач намагається створити безпечне інформаційно середовище.

Викладач-фасилітатор закладу освіти також культивує соціальну відповідальність студентів, як частину їхньої громадської і професійної відповідальності, розвиває навички співпраці і допомоги у вирішенні складних і конфліктних ситуацій, навчаючи аналізувати реальні ситуація для створення атмосфери взаємодопомоги і взаємопідтримки [3].

Однак, потрібно пам'ятати, що у складний для суспільства час, викладач теж може відчувати втому і страх, потребувати психологічної підтримки. В такому випадку, завдання створення комфортного освітнього середовища буде частково покладено на здобувачів, які, у студентоцентрованому навчанні, розділяють відповідальність за освітній процес з педагогом.

Список використаних джерел:

1. Бородай Е., Кононец Н., Гуз К. Інноваційно-організаційний формат розвитку лідерської компетентності вчителів предмета «Захист Вітчизни» у воєнний час. Імідж сучасного педагога. 2022. № 2 (203). С. 5–11. [https://doi.org/10.33272/2522-9729-2022-2\(203\)-5-11](https://doi.org/10.33272/2522-9729-2022-2(203)-5-11)
2. Мар'єнко М., Сухих А. Організація навчального процесу у ЗЗСО засобами цифрових технологій під час воєнного стану. Український педагогічний журнал. 2022. № 2. С. 31–37. <https://doi.org/10.32405/2411-1317-2022-2-31-37>
3. Погорелова Т. Ю. Корпоративна соціальна відповідальність як складова професійної компетенції майбутнього менеджера. Адаптивне управління: теорія і практика». Серія «Педагогіка». 2018. № 4 (7). URL: <https://amtp.org.ua/index.php/journal/article/view/68> (дата звернення: 17.10.2022).
4. Шевчук Г. Українська освіта в умовах викликів воєнного часу. Актуальні питання гуманітарних наук. 2022. № 51. С. 745–750. <https://doi.org/10.24919/2308-4863/51-114>
5. Voller P. Does the teacher have a role in autonomous language learning? Teaching and Learning Languages. Harlow, Addison Wesley Longman. P. 98–113.